

Дмитро
Моторний
Цього ім'я носить
наш університет

1927-2018

По справжньому
щаслива лише та людина,
яка шукає і знаходить
спосіб служіння людям

Д.К. Моторний

РЕКТОР ПРО ДМИТРА МОТОРНОГО

Ректор ТДАТУ, д.т.н., професор, член-кореспондент НААН України
КЮРЧЕВ ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ
Герой України, двічі Герой Соціалістичної Праці
МОТОРНИЙ ДМИТРО КОСТЯНТИНОВИЧ

7 лютого 2019 року наказом МОН України ТДАТУ став Таврійським державним агротехнологічним університетом імені Дмитра Моторного!!!

Дмитро Костянтинівич Моторний - Герой України, двічі Герой Соціалістичної Праці, випускник нашого університету, корифей аграрної галузі, хлібороб від Бога, організатор виробництва, який понад 50 років очолював сільськогосподарське підприємство. Людина-легенда, людина - епоха!

Ім'я Дмитра Моторного – це орієнтир, який необхідно підтверджувати невтомною працею всього колективу університету, висота, якої варто прагнути, щоб не розчинитися в освітньо-науковому та культурному просторі України і світу, унікальна родзинка, якою можна пишатися тому, що Дмитро Моторний, двічі Герой Соціалістичної праці, Герой України став фахівцем високого рівня завдяки освіті, отриманій у нашому навчальному закладі.

**Надання університету імені Дмитра Моторного
сприятиме піднесенню його престижу
серед освітян, виробників, аграріїв України**

ПАМ'ЯТІ ДМИТРА МОТОРНОГО, ХЛІБОРОБА ВІД БОГА

Дмитро Костянтинович Моторний - видатний аграрій України - Двічі Герой Соціалістичної Праці, Герой України, почесний член Національної академії аграрних наук України, керівник господарства впродовж 56-ти років, якому ще за життя на Батьківщині встановили бронзовий бюст.

Ім'я Дмитра Моторного занесено до книги «Зірки першої величини» про аграріїв - Героїв України.

Дмитро Костянтинович - найтитованіший випускник нашого університету. Свою найбільшою нагородою він вважав повагу людей і любов рідних та близьких.

Моторний жив за принципом: «Мій девіз - творити добро для людей».

У кабінеті, на столі у Дмитра Костянтиновича Моторного – завжди стояли зібрані у сніп колоски. Символ... Для одного - землі, для іншого - добробуту. Для Моторного - сенс. Сенс його долі, сенс його життя, в якому ніколи не було порожнечі.

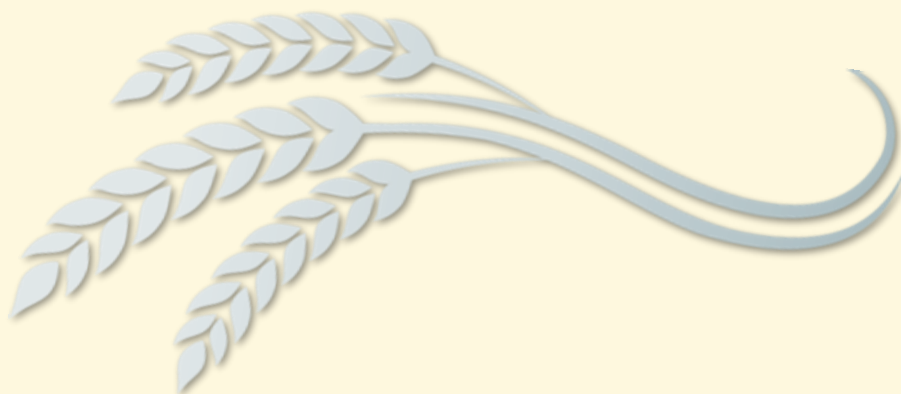
Є люди, які за своїм масштабом уособлюють епоху – таким був Дмитро Костянтинович Моторний...

Його по праву називали патріархом українського села, якому він віддавав усе до останку — гострий розум, селянську мудрість, непідробну синівську любов.

Своє життя Дмитро Костянтинович Моторний прожив красиво і натхненно!

Початок

Проста родина селянина,
Кіровоградщина, село
Уєвдокії й Костянтіна
Удвадцять своєму родився
син Дмитро

Д.К. Моторний

Рідна ненька-Україна завжди була щедрою на добрих і талановитих людей, які своєю працею та відданістю творять її новітню історію.

Так було завгодно долі, щоби холодної осінньої днини 2 листопада 1927 на Кіровоградщині у звичайній родині трударів народився хлопчик із напрочуд теплим серцем.

Батьки Євдокія Григорівна та Костянтин Родіонович Моторні назвали сина Дмитром, що в перекладі з грецької означає хлібороб. Кажуть, що ім'я - це доля. Так і сталося. Йому судилася хоч і нелегка, проте світла доля, і з безлічі випробувань він завжди виходив переможцем, бо понад усе любив землю і людей.

Із рідного кіровоградського села у 1932 році родину вигнав лютий голод, тож Моторні перебралися на Херсонщину. Дуже рано Дмитро втратив батька і турбота про родину лягла на його плечі.

Костянтин Родіонович Моторний

Дмитро Костянтинович Моторний

Євдокія Григорівна Моторна

З дитинства Дмитро Костянтинович запам'ятав батьківські заповіді: не брехати, не красти, не заздрити і не бути ледарем. Так упродовж життя і дотримувався батьківського заповіту.

Життєвий шлях Дмитра Моторного не був простим: у повоєнні роки доводилося йому і вагони розвантажувати, і на тракторі працювати. Працювати Дмитро почав рано, у свої 16 він проклав свою першу борозну.

У 1944 році, коли Дмитру виповнилось усього 17, були його перші жнива, де він працював помічником на єдиному в господарстві комбайні. За це й отримав першу і найдорожчу, за його словами, державну нагороду - медаль «За доблестный труд в Великой Отечественной войне».

Мабуть, вже тоді юний Дмитро й закохався в поле, якому значно пізніше присвятив свої поетичні рядки.

*Дід і прагид виростали в полі
Батько поле потім поливав
Я на ньому, світла моя доле,
Борозну піввіку прокладав*

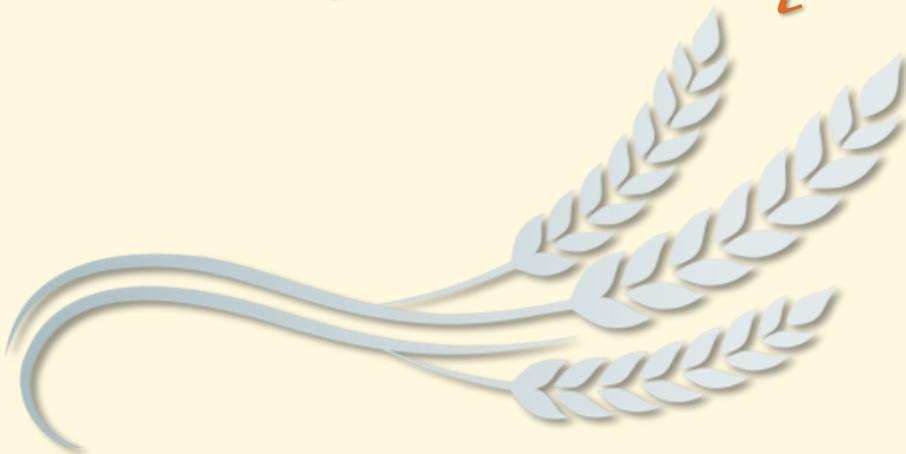
Навчання

Не ледарюйте у житті,
Будайте прикладом усім,
Любіть людей, як любите себе,
Поди і вийдете у люди

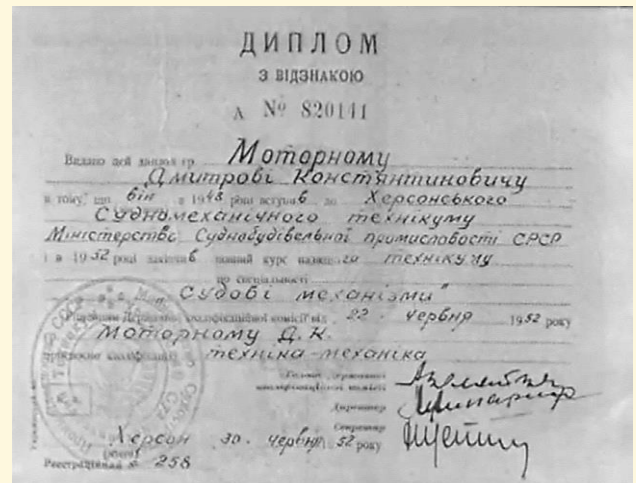
Д.К. Моторний

Завзятий юнак ніколи не цурався важкої роботи та все ж мріяв про освіту. Наполягала на освіті й мама, бо її син до війни добре вчився.

«Взяв я 1948-го копію атестата, необхідні документи, шматок хліба і подався до Херсону. Вийшов на пристань, побачив Херсонський суднобудівний технікум і вступив до нього за документами, без екзамєнів..» — згадував Дмитро Костянтинович.

Важко було йому наздоганяти те, чого не вчив, особливо це стосувалося точних наук, але наполегливий характер і велике бажання вчитися перемогли. Зрештою, через чотири роки Д. Моторний закінчив технікум із відзнакою і пішов працювати на Херсонський суднобудівний завод помічником майстра, будував кораблі. Але не судилося Дмитру Моторному стати суднобудівельником. Кликала його хліборобська стежка.

**Личный листок
по учету кадров**

Фамилия Моторный
Имя Дмитрий отчество Константинович
Место рождения Хирсогоградский обл
Дата рождения 3. ноября 1927
Область, район, город, село, поселок Хирсогоградский р-н с. Голытича
Национальность украинцу 6. Соц. происхождение крестьянин
Политическая принадлежность чл. КПСС дата вступления август 1954 партийный билет № 05451983
Является ли членом ВЛКСМ, с какого времени и № билета
Образование среднее - техническое
Место учебы, учебного заведения и его местонахождение Херсонский Судостроительный техникум
Факт учебы с 1948 по 1952 Год поступления 1948 Год окончания 1952 Курс 4 Специальность техник-инженер
Диплом с отличием № 820/141
Знает ли иностранные языки и языки народов СССР русский
Ученая степень, ученое звание нет
Имеет ли научные труды и изобретения нет

ВЫПИСКА ИЗ ДИПЛОМА

Д № 29103 с отличием

Исходящая выписка из диплома выдана Моторному Дмитрию Константиновичу
в 1957 году
в Мелитопольский институт механизации сельского хозяйства
в 1959 году окончила полный курс названного института по специальности механизация процессов сельскохозяйственного производства
по решению государственной экзаменационной комиссии от 18 ноября 1959 года ему (ей) присвоена квалификация инженера-механика
Председатель государственной экзаменационной комиссии
Ректор (директор)
Секретарь
Мелитополь 1959 года
зачисленный номер 16
С подлинным верно: Инспектор по кадрам
Экземпляр диплома получил на руки ноября 1959 года, роспись Мейер

У біографії Дмитра Моторного впродовж життя було багато крутих поворотів, та перший - у 1953 році. Тоді на заклик держави «Інженери на село!», Дмитро Моторний розвернув свою долю на 180 градусів і серед перших добровільно поїхав у найвіддаленішу від Херсона й відстаючу Ушкальську МТС.

Місяць і рік вступу-ухода	Довідність з указанням урядування, організації, підприємства, а також міністерства (відомства)	Місцеві зазначення урядування, організації, підприємства
11-1948	Моторний зерно совхоза или "Хороль-Марка" Министрства совхозов	Херсонський Судостроительный техникум
11-1948	Студент Херсонский Судостроительский техникум	г. Херсон
11-1952	Мастер завод 7/2 102 Министрства Судостроительной промышленности	г. Херсон
11-1952	Старший мастер завод 7/2 102 Министрства Судостроительной промышленности	г. Херсон
11-1953	Заведующий мастерской Ушкальской МТС	Херсонская обл. Верхне-Голытичский район
11-1953	Направлен согласно решению сентябрьского пленума Главного инженера Ушкальской МТС	Херсонская обл. Верхне-Голытичский район
11-1953	и по настоящее время	

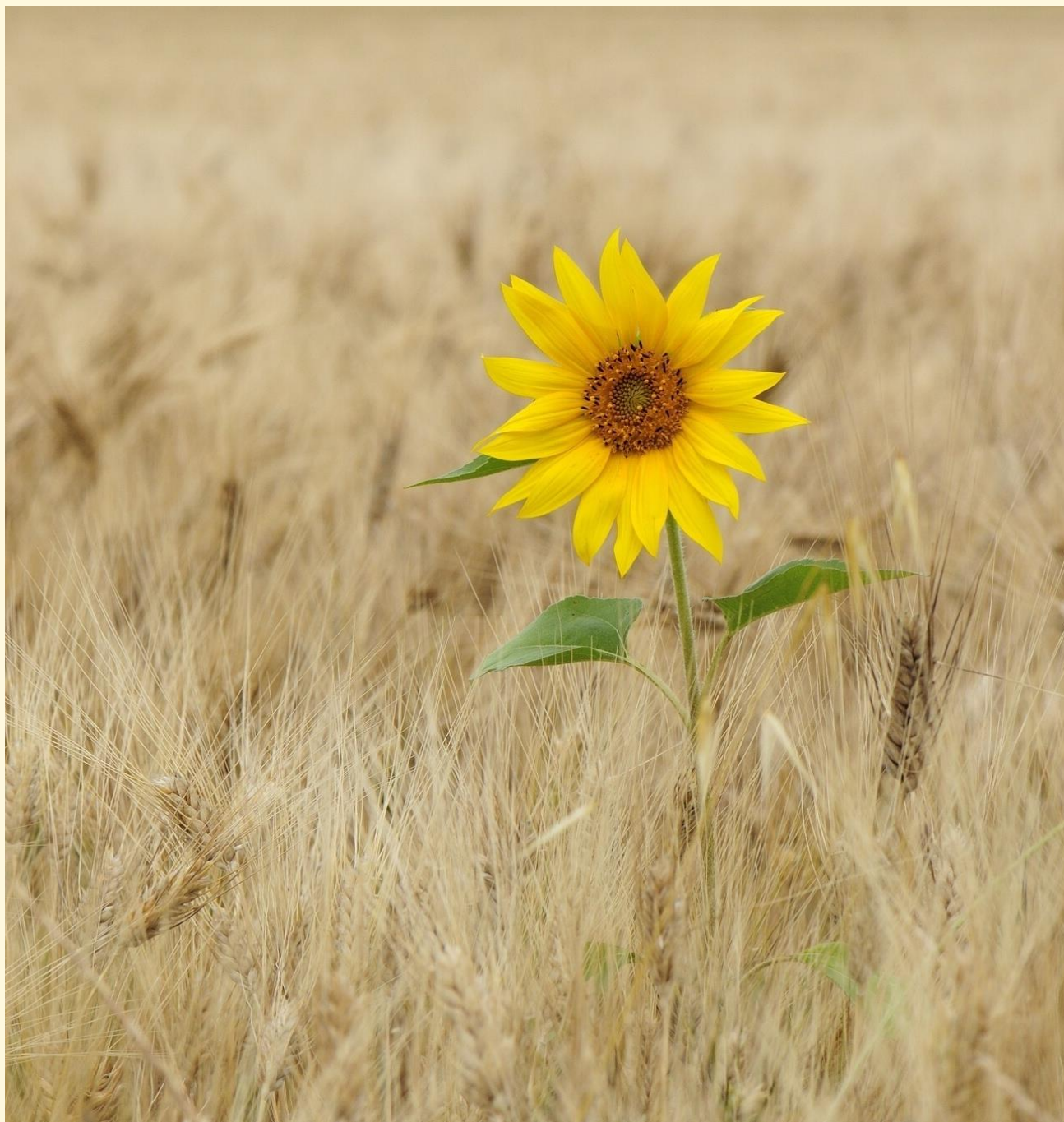
Щоб рухатись далі, знову треба було вчитися. Тож упродовж двох років Дмитро Моторний отримував вищу освіту на спеціальному факультеті Мелітопольського інституту механізації сільськогосподарства - МІМСГ.

Навчався Дмитро відмінно, з великим бажанням та завзятістю. У 1959 році одержав диплом з відзнакою.

Мелітопольський інститут механізації сільськогосподарства, 50-60-ті роки

Становлення

Для людини хліб - святиня вічна
Справді, хліб - усьому голова
Покохайте поле, люди добрі,
Бо без поля хліба не бува

Д.К. Моторний

«До землі, як і до хліба, звикають з дитинства, з юних літ. І тоді вже до старості не роздурчаються з нею. Щасливий той, хто має на землі власноруч прокладену борозну і пізнавав пахощі хліба з колоска» - наче про Моторного написав

український поет Микола Сингаївський.

Наполегливий та старанний студент – таким був і в роботі. Перед здібним організатором виробництва відкривалися широкі перспективи. Після навчання та захисту диплома в МІМСГ, Моторний погодився на першу ж пропозицію — працювати головним інженером у колгоспі ім. Кірова, що за 7 км від Херсона.

«20 січня 1960 року я потрапив до села Чорнобаївка, а через 3 роки, 7 лютого 1963 року вже став головою колгоспу. Починав практично з нуля: на рахунок у нас не було ні копійки грошей. Три роки ми видивалися зі злиднів» - розповідав

Дмитро Костянтинович.

Його обрали головою колгоспу, що називається, раз і назавжди. І настільки це був чудовий, правильний вибір, що таких вправних командирів виробництва не було в усій Україні. Упродовж десятиліть Дмитро Моторний був і справді живим людським мотором для усіх тих, хто горів у сільській роботі, хто прагнув у полях і на фермах мати найвищі врожаї зернових і технічних культур, добиватися неперевершених показників у тваринництві.

Із раціоналізаторами групи «Пошук». 1975 рік

На полях колгоспу імені Кірова села Чорнобаївка
Зліва направо: П.І.ЛОМОНОСОВ, В.В.ЩЕРБИЦЬКИЙ,
А.М.ГІРЕНКО, Д.К.МОТОРНИЙ, В.К.МЕТЛЯЄВ. 1984 рік

Сходишки до Чорнобаївської зорі

Таврійський степ... рівнесенький, як стіл, та безкінечний, як дорога чумака... Красивий і пахне він по-особливому – полином, чебрецем, волошками. Високо в небі співають жайворони, даруючи свою пісню землі, небу, людям, які працюють на цій святій землі, не покладаючи рук своїх.

Чорнобаївка – одне з найкрасивіших сіл Таврійського краю. Усе життя Дмитра Моторного нерозривно пов'язане із Чорнобаївкою. Саме там яскраво розкрився його таланти як керівника-стратега, тактика, новатора сільськогосподарського виробництва.

Під головуванням Дмитра Моторного господарство досягло неабияких успіхів: через високі виробничі показники, економічні здобутки і соціальний розвиток села, воно перетворилося на школу передового досвіду, яку називали не інакше як Чорнобаївська академія.

Чорнобаївка.. Спекотний південь України. Господарство знаходилося в зоні ризикованого землеробства. Тільки зрошення могло дати високі врожаї в степах України. Розумів це і Моторний.

Піднесення колгоспу розпочалося з будівництва ставків, щоб затримувати воду. Введення в дію найбільшої в Європі Інгулецької зрошувальної системи створили разючі зміни. Завдяки меліорації почали отримувати вдвічі, а то і втричі більші врожаї зерна, овочів, фруктів. Життєдайна вода зробила свою справу.

У ті роки, таких стабільно високих урожаїв не збирав ніхто в окрузі. Зрошувані землі колгоспу почали приносити прибуток, і це стало вирішальним фактором зростання його економіки. У тамтешніх господарників завжди була чи не найвища заробітна плата. А селище – перетворювалося у висококультурне поселення.

Упродовж кількох десятиріч колгосп був постійним учасником Виставки досягнень народного господарства СРСР. До речі, Чорнобаївку вважають одним з найбільших в Україні селом за кількістю населення. Зараз тут мешкає понад 10 тисяч осіб.

Дмитро Моторний був прихильником технічних новацій. У господарстві повсякчас грамотно адаптували всі сучасні новації в галузі рослинництва і тваринництва, колгосп став полігоном для вивчення і просування передового досвіду господарювання в сільському господарстві. Кожен рік роботи був сходинкою вгору. На всю область здобув славу колгосп-мільйонер!

Інгулецький канал

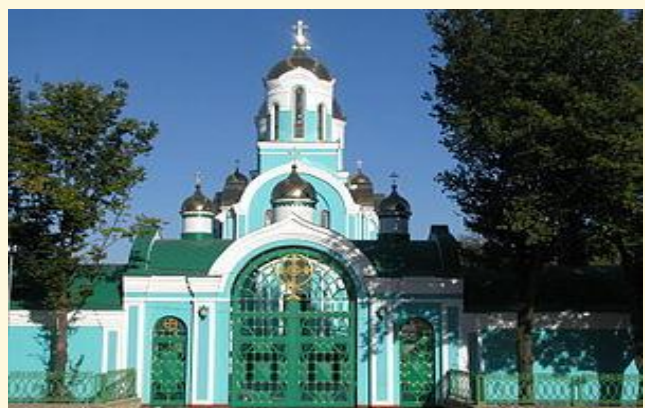

Виробничі показники господарства вражали своєю масштабністю. Підвищилася врожайність сільгоспкультур, розвивалося тваринництво. Запрацювали допоміжні підприємства: консервний цех, цехи первинної переробки продукції, молочний цех, елеватор, холодильник-фруктосховище, млинокомбінат. З'явилася найкраща в області майстерня з ремонту техніки.

Зростали врожаї – змінювалося життя селян. На очах змінювалося обличчя села, уклад життя людей. Потім була організована своя будівельна бригада на 200 чоловік. І почалося будівництво села...

Коштом господарства "Зоря" у Чорнобаївці побудували: загальноосвітню та музичну школи, дитячий садок, спортивний комплекс зі стадіоном, Палац культури, літній кінотеатр, пансіонат, швейну майстерню, готель, 174 житлових будинки, котеджі та 400 квартир у багатоповерхівках. Село було повністю газифіковано та забезпечено водопостачанням. У Чорнобаївці також збудували православний Храм. Це творіння рук людських було справжньою гордістю Дмитра Костянтиновича.

З розвитком інфраструктури села припинився відтік молоді. Десятиліттями ніхто з селян не покидав рідну землю, не виїздив із Чорнобаївки. Тут наче всім було медом намазано. Бо про всіх і про все дбав особисто Дмитро Костянтинович – людина високої відповідальності.

Запорука успіху – це професійні кадри, тому гасло «Кадри вирішують все!» актуальне у всі часи. Моторний зібрав і виростив собі команду вищого ґатунку. Він вважав талановитих людей – найбільшим багатством.

Швидкими темпами у Чорнобаївці збільшувалася кількість дипломованих спеціалістів. Вчитися та вдосконалюватися в своїй професії стало девізом. Знайомою дорогою особисто сам Моторний возив своїх майбутніх студентів і в наш навчальний заклад.

Моторний чітко знав здібності кожного зі своїх спеціалістів. Так створився колектив одностудентів. Дмитро Костянтинович виховав цілу генерацію моторних послідовників. «Професори своєї справи» - так називали моторнівських спеціалістів. Дійсно, таких першокласних фахівців треба було пошукати. Але всі вони виростили у своєму господарстві. У колгоспі працювали 40 спеціалістів з вищою освітою, які вели господарство на науковій основі.

Головний агроном колгоспу П.І. Ломоносов, досліджуючи різні сорти озимої пшениці, здобув учений ступінь кандидата сільськогосподарських наук. Дослідницькою роботою займався головний зоотехнік колгоспу І. Є. Григорович, якому було присвоєно звання заслуженого зоотехніка Української РСР. Під керівництвом головного інженера П.Н. Васильєва колгоспні умільці виготовляли пристрої для машин.

Відомий в області ще з передвоєнних років бригадир-овочівник О. І. Данник розробив наукові норми внесення добрив, режим поливів, терміни висадження розсади та її проривки. Його метод дав змогу одержати високі врожаї городини навіть за несприятливих погодних умов.

За плідну дослідницьку роботу Олександра Данника удостоєно звання Героя Соціалістичної Праці.

Віддана праця колективу на результат гідно відзначалася державними нагородами. Десятки колгоспників і фахівців господарства «Зоря» отримали ордени і медалі.

Дмитра Моторного і Чорнобаївську «Зорю» все життя супроводжувала щаслива зоря удачі. Але життя нічого не дає без праці, без любові до своєї справи. Любов до рідної землі завжди давала Дмитру Моторному насаги.

А в години відпочинку народжувалися вірші...

*Є справи, друзі і робота,
є добра шана від людей
Є серце, що завжди в роботі,
а ще ж є тисяча ідей!..*

Честь по праці Зірки Героя

Життєвий шлях Дмитра Костянтиновича Моторного позначений найвищими державними відзнаками – двома Золотими Зірками Героя Соціалістичної Праці та зіркою Героя України.

Перше звання Героя Соціалістичної Праці Моторному присвоїли через три роки керівництва колгоспом, у 1966 році, за досягнуті успіхи в розвитку тваринництва.

Друге звання Героя Соціалістичної Праці Дмитро Моторний одержав у 1986 році «за видатні успіхи в розвитку сільськогосподарського виробництва, впровадження інтенсивних технологій і досягнень науково-технічного прогресу, дострокове виконання планів виробництва».

У 2002 році Президент України Кучма Л.Д. вручив Дмитру Моторному Зірку Героя України «за визначні особисті заслуги перед Українською державою у розвитку агропромислового комплексу, впровадження сучасних форм господарювання».

Орден Держави

Мініатюра до ордену Держави

**УКАЗ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
Про присвоєння звання Герой України**

**За визначні особисті заслуги перед
Українською державою
у розвитку агропромислового комплексу,
впровадження сучасних форм
господарювання п о с т а н о в л я ю:
Присвоїти звання Герой України
з врученням ордена Держави
МОТОРНОМУ Дмитру Костянтиновичу –
голові приватно-орендного кооперативу
«Зоря» Білозерського району,
Херсонська область.**

**Президент України
Л.КУЧМА**

**м. Київ,
2 листопада 2002 року
№ 972/2002**

*Президент України Л.Д.КУЧМА вручає
Д.К.МОТОРНОМУ відзнаки найвищої державної
нагороди – звання Герой України.
Київ, Маріїнський палац. 2002 рік.*

*Відзнака, Зірка золота,
Вершина розуму і слави
У тих, хто працює приніс
Найбільшу користь для держави*

Узагалі в арсеналі Дмитра Костянтиновича 57 державних нагород і відзнак, серед яких орден князя Ярослава Мудрого, премія В. Вернадського, звання лауреата рейтингу "Золота фортуна", почесного члена Української Академії аграрних наук, Заслуженого працівника сільського господарства і багато інших.

«Усі ці нагороди — моє життя, моя совість, моє ставлення до людей, до нашої держави» — казав Дмитро Моторний. За довге життя було чим пишатися Тричі Герою Дмитру Моторному: очолював Раду колгоспів СРСР, був обраний народним депутатом СРСР, Депутатом Верховної Ради УРСР, Почесний член НААНУ, Почесний професор ТДАТУ і ХДАУ.

До Дмитра Моторного «на рандеву» часто приїздили і прилітали перші особи держави, міністри. З ним завжди радилися на сільські теми усі, хто потрапляв на найвищий державний Олімп. Бо Моторний у всі часи представляв фундамент держави. Для оточуючих він залишався незмінним: людяним, порядним, мудрим, інтелігентним. А в Чорнобаївці його називали просто - Батьком. І в очі, і поза очі.

**Вони - як сіль, що робить звичайну воду морем, як душа, що перетворює населення на народ, як цемент, без якого неможливий моноліт.
Вони - Герої. Герої України.**

*Д.К. МОТОРНИЙ з народною артисткою України,
Героєм України Н.М. МАТВІЄНКО*

*Зліва направо: Геннадій НОВІКОВ, Юрій КАРАСИК,
Олександр БОРОВИК, Віктор СЛАУТА,
Дмитро МОТОРНИЙ*

*Тричі Герої України –
Б. Є. ПАТОН, Д.К. МОТОРНИЙ*

*Випускники ТДАТУ, Герої України -
Д.К. МОТОРНИЙ, А.Г. ГОЛОВКО*

*Учасники зустрічі лідерів ВССП
з головою Верховної Ради України,
26 грудня 2006 року*

*Дмитро МОТОРНИЙ з Героями України
Олексієм ВАДАТУРСЬКИМ (ліворуч) і
Василем ПЕТРИНЮКОМ (праворуч)*

Презентація книги «Зірки першої величини»
Агропромисловий комплекс України

*Завжди Герої прокладають шлях,
У космосі, на шахтах і у полі
Заради щастя для людей
Та гідної людської долі*

Найіменитіший серед відзначених найвищою відзнакою країни аграріїв - двічі Герой Соціалістичної Праці, Герой України, Дмитро Моторний.
Його ім'я занесено до книги «Зірки першої величини»

**«У ЖИТТІ ТРЕБА БУТИ НЕ НАД ЛЮДЬМИ,
А ПОРЯД ІЗ НИМИ»**

«...бракати, не красти, не задирати й не бути ледарською...» Ось такі навігальні батьківські заповіді і стали секретом успіху голови господарства, закладом його авторитету, а також прощання, а й фактично утримували всіх односельців. А вже коштом господарства – приватногосподарного кооперативу «Зоря» – закладали дитячий садочок, школу, сенокос, а середню школу на 1200 учнів, і дитячий садочок, і музичну школу, і спортивний комплекс із стадіоном, і палац культури на 600 місць, і клуб, і їдальню, і їдальню, і близько 10 тисяч, кооператив провів газифікацію, простягнув 70 км трубопроводів, звів 174 житлові будинки (з багатоквартирними це 400 квартир), збудував і унікальну ремонтну майстерню...».

за всім ним стоїть скромна постаць відома на увесь колишній Радянський Союз керівника колгоспурекордсмена, діда Героя Соціалістичної Праці, Героя України Дмитра Моторного, який не розумівся ні за часів перestroйки, ні сьогодні, в епоху релігійної та політичної нестабільності і цінного свавілля. Утім, якщо раніше «Зоря» постійно набирала обертів та приємно шокувала країну своїми впровами і технічними новаторством, то в останні 19 років головною метою було зберегти господарство і соціальну сферу на салі.

— Нині у нас уже немає такої фінансової можливості, щоб підвищувати врожаї до того рівня, якого ми досягли колись. Так, скажімо, 1984 року на площі 200 га ми отримували по 924 ц з кожного гектара помідорів, — з гордістю пригадує Дмитро Костянтинович. — Це тоді, коли на Херсонщині збирали в середньому по 180

[illegible]

Пропонуємо читачам шире сповідь тричі Героя двох епох, у якій Дмитро Костянтинович Моторний розповідає про свій трудовий і життєвий шляхи, про власні принципи і переконання, які відстоював кожного дня і на будь-якому рівні.

Про батьків, дитинство і майбутню професію

— Я народився у Кіровоградській області в селі Розвиничі (нині с. Трудоволюбівка). 1932 року через сильний голод на Кіровоградщині переїхав з батьками у Херсонську область, до Балтазарівки, де жив мазин двоюрідний брат. Батько усе життя працював з металом — спочатку ковалем, потім токарем, а мати била звичайною робітницею у радгоспі «ім. Карла Маркса». У мене був брат Віктор, дуже хороша людина, навіть краше за мене, але 1977 року він помер від невилікуваної хвороби.

[illegible]

Про навчання і початок кар'єри

— Я вчився добре, до війни встиг закінчити 6 класів, але у сім'ялі мені заповнили документи, нібито я закінчив семіричку. Взяв я 1948-го копію аттестата, необхідні документи, шматок хліба і подав до Херсону. Вийшов на пристань, побачив Херсонський суднобудівний технікум, до якого і вступив завдяки документам без екзаменів. Але хороших оцінок в школі були 8 років тому, а я ж

того часу нічого не читав, не міг навіть дріб на дріб помножити. Спочатку було дуже важко, хотів навіть кинути навчання, бо нічого не виходило. Але потім вже якось пересилив себе, накупив багато підручників і читав їх, зануривши ноги у холодну воду, аби не заснути. І, врешті-решт, звикши технічною з різноманіт-

Через 4 роки після навчання направили мене на Херсонський суднобудівний завод, і за рік я «виріс» із помічника майстра до старшого майстра, обрали мене до складу завкому, виділили несе-

літку кімнату. Тоді я забрав матір із братом до Херсона. Але ж уявіть собі жінку, яка усе життя прожила у селі в господарстві, а в місті зовсім інше життя: немає худоби, господарства, та й подруги жодної не було. Яко то ми з братом вранці уходили — він на навчання, а я на роботу — то вона вранці плакала, і востері колі я повертався, так само бачив її у сльозах. На шість, 1953 року відбувся пересний пленум ЦК під гаслом «Винищери на селі». Я одразу ж пішов до комісії і сказав:

**УКАЗ
ПРЕЗИДЕНТА
УКРАЇНИ**

Про присвоєння
звання Герой України

За визначні особисті
заслуги перед Україною
державою у розвитку
промислового комплексу
впровадження сучасних
форм господарювання по-
становляю:

Присвоїти звання Герої
України з врученням ордену
Держави МОСТОРНМ
Синько Костянтина
Голові постійно-орядкової
кооперативи «Зоря Білозер-
ського району, Херсонська
область»

Президент України
Л. КУЧМА

м. Київ,
2 листопада 2002 року
№ 972/2002

A black and white portrait of a middle-aged man with dark hair, wearing a dark military uniform jacket over a white shirt and a dark tie. He has several medals and decorations pinned to his left chest, including a large star-shaped medal and several smaller circular ones. The background is a plain, light-colored wall.

що пошукувати було неможливо, лише 6 там була якась річка чи ставок, бо замість дельфи рибки. Люди сказав: «це є одна така МТС, це була унікалка, але люди ніколи не хочуть там, бо знаходяться вона за 200 км від Херсона у зоні підпільного контролю Каховського моря», і скоріш за все, її будувати зносили і набагато довше у іншому секторі. Описали мені ситуацію і діяльність на мою реакцію. А я їм кажу: «Ви не діяли, а пішли – я тут пошуку» (*ураженим*).

Коли ми переїздили, підприємство зобов'язало було надати нам житло та «спідморок», і тут нам пошито, і там наша хатка стояла біля рибгоспу у «Розидна». Як інженер я завжди допомагав тамто рибгоспу – знову чомусь аргументувати, що це було шибос, і я мав за те, щоб переїхати додому, але чомусь не зміг. Там було дуже багато людей, і там переїхати було зовсім неможливо, і я кажу їм: «Якщо ви не можете жити, тоді я їм кажу, що

Через 4 роки, коли ми вже побували в МТС, на базі своєї вищої освіти почав працювати інженером. Союз був тоді розколотий: спеціалісти для тих, хто працював за програмою вересменного плекунку із збільшенням заробітної плати на підприємстві. Там не було таких предметів, як історія партії чи філософія, а лише спеціальні. Через 2 роки повернувся у Херсон, а там роботи не було, тож я погодився на першу ж пропозицію — працювати головним інженером у колгоспі ім. Кірова за 7 км від міста, навіть не розглядаючи про нього. Отож, 20 січня 1960 року я потрапив до с. Чорнобаївка, а 7 лютого 1963 року я став головним колгоспником.

Про роботу у колгоспі «ім. Кірова», що став «

— 1984 року до нашого господарства приїхав Володимир Васильович Шербицький, щоб подивитися на наші овці, а показників, як у нас тоді, не було у всьому СРСР. Як я вже згадував, поділяв ормували з площі 200 га — по 924 ц/га, кормових буряків — по 250 т/га. Ніхто не міг у такі цифри повірити, думали — ми щось допустимо, домашньою, тож всі приїжджали подивитися.

Після того, як Шербицький ове подивився, він запитав мене, чи не хочу я переїхати до Києва і працювати спочатку заступником мі-

міністра сільського господарства (тоді міністром був Хорунжий), а потім і міністром. Але я добре розумів ситуацію у владі. Дуже уявляв собі, скільки у міністерстві працювало держслужбовців, які тільки й чекали, аби звільнилися якесь краще місце. Я ніколи не був кар'єристом і не хотів, аби мене підсиджували співробітники або робили мені якісь підлощі, щоб самим отримати кращу посаду.

Тож, здавалось, бо був переконаний, що у місті зовсім нікого немає, та й у колегі мені подобалося працювати з людьми, яких мені не хотілося залишити. Я вчинив так, як мені підказувало серце.

А через десять днів позвонили мені з ЦК партії з обуренням спитали, як же я наважився відомити першому секретарю компартії України! «Так от знаєш, що ми вчинили твою особову справу з твій політич, на якій вона була, і поставили не так, що вже скільки ти житимеш – тобто ніколи не загрозуємо ніякої роботою», – сказав мені по телефону. А я відповів: «Юрій Васильович, дякую дуже за це!»

«Я коли буду у Києві, то заведу вас за це своїх конячок» (сміється).

Про партійну приналежність
— У партію я вступив ще 1951 року, коли навчався у технікумі, за власним переконанням. Але все ж головну роль у прийнятті цього рішення зіграла мама. Вона тоді сказала: «Синку, я знаю, що ти

здібний хлопець. У тій партії, звісно, всіх вистачає, але ж якщо ти до неї не вступиш, то у тебе немає ніякої перспективи у майбутньому, а якщо вступиш, то будеш хоч потроху просуватися».

Потім, будучи депутатом Верховної Ради СРСР у складі сільськогосподарської комісії, завжди там виступав дуже активно. Він був першим, хто виступив з фільмів Михайлом Горбачовим. Я тоді виступав на пленумі ЦК партії і сказав: «Михайло Сергійович, як можна, щоб ми не виступали з фільмів Горбачова? У пленуміві роки майже задрала, отримувала 12 рублів пенсії. Як же можна людині прожити? — а потім ще додав, — Подивіться, що робиться з технікою. Я куравлю, а техніку не маю. Як же можна треба від гвинтівки та гайки перекручувати». А Горбачов у закліновому стилі й каже: «Тут Михайло виступав з двох херсонців, і він каже, що це не так, це не так, це не так». — Він добре виступав, я от був у його господарстві, так це — унікальну нашу країну». А через три місяці присилають мені проект постанови — яку техніку ми маємо купувати. І він каже: «Ваш ЦК, усього не буде чоловік-дво, у кожного

го свої пропозиції, ну й у мене, звісно. По черзі вони піднімали руки та висловлювали свої зауваження, а як дійшла до мене черга, то Горбачов і каже: «Дмитре, сиди, нам твоя позиція відома!». І після того мене вже не обирали ні в члені рай-

Був у ті часи багато поганого, але й чимало хорошого. Я дуже вдячний тій системі, в якій я зміг зустріти Дмитра Костянтиновича, а ще за те, що він мені дав можливість навчитися.

Про чинники досягнення видатних
— Я керувався таким постулатом: якщо знайди хорошого бригадира, якщо хоч знайди хорошого голову. Якщо хочеш, щоб знайди хорошого очільника, а як хочеш, щоб знайди Президента (*very interesting*)!

Справа у тому, що я працював у колгоспи — за цей час я бачив усіх робітників, хто вмовляти стати головою колгоспу і колгоспів замінити головним спеціалістом: зоотера. Потім зібрав увесь керівний склад і збиратися на великій свят. Можна сказати згуртував команду професіоналів, які довірили мені.

Далі ми вирішили, що усе будуватиме велику бригаду з 200 чоловік і спорудили на вод. Тож все, що ви зараз можете побачити, це нашими людьми. Я одразу сказав, що ми є послугами сільгосптехніки, міжколгоспозавозу і усіх інших організацій, які тільки з колгоспу грошей стягнуги.

Про джерела фінансування

— Хрушов як керівник країни свого часу вважав, і селянам немає сенсу тримати хлібове нашоко колгоспу, коли селяни всіх колгоспів повинні були задати своїх корів! У нашому м

На полі колгоспу імені
Крова села Чорнобаївка.
Зліва направо: голова
аграрної колгоспу ім. Крова
П.І. ЛОМОНОСОВ, Перший
секретар ЦК КПУ
В.В. ШЕРВІЦЬКИЙ,
1-й секретар Обкому
КПУ А.М. ГРЕНКО,
голова колгоспу ім. Крова
Д.К. МОТОРНИЙ,
голова обласної ради
В.К. МЕЛІСЕВ.
1984 рік.

мало хорошого. Зокрема
ростого Митька вирости
змів усьому, що сьогодні

показників
очеш, щоб була бригада,
ш, щоб був колгосп, —
у області був порядок, —
б був порядок у державі,

ї головним інженером З
як працює. Мене півро-
я нарешті погодився, то
ніка, інженера та бухгал-
изначив, у кого будемо
таким чином я створив і
ти і допомагати один од-

о самі, тож зібрали будівеликий асфальтний загосподарстві, будувало не будемо користуватися, центровивозу, центри й думали, як побільше

су вирішив, що у Союзі
добу. Я тоді ще не був го-
з виключення колгоспів
лгоспі люди також здали

Якщо душа народилась співочою

«Земля, хліб, людина, пісня що може бути святіше, рідніше, краще у житті, що може бути милішим та ближчим кожному серцю».

Дмитро від народження мав чудовий слух і напрочуд мелодійний голос, він любив співати, і цей його талант визнавали і дома, і в школі. Тож він бачив себе спочатку студентом консерваторії, а згодом - знаним оперним співаком. Натомість, 22 червня розпочалася Велика Вітчизняна війна і з дитячою мрією хлопцю довелося розлучитися.

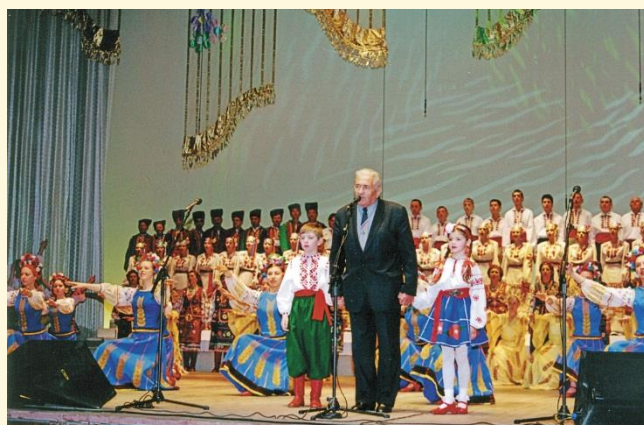
Не так сталося, як гадалося.. але любов до музики, співу збереглися на все життя.

«Кожен стрес знімаю по-різному.

Я беру баян, сідаю і співаю», – говорив Дмитро Костянтинович.

І хліб, і пісня – символи життя – так вважав Моторний. У Чорнобаївці у Будинку культури і сьогодні працюють 16 музичних та драматичних колективів, найбільш популярний з яких «Калиновий світ».

На мальовничій Херсонщині з 1998 року існує добра традиція – в літній сезон проводити яскравий і колоритний фестиваль хорового виконавства «Чорнобаївський заспів», засновником якого є Дмитро Костянтинович.

Гідна альма-матер

Чим пишаються університети?
Кількістю студентів, аспірантів, викладачів...

Університети світу пишаються своїми випускниками, їхніми успіхами, долями, кар'єрними досягненнями!

Alumni (алюмни латинською) - випускники, колишні студенти. Це магічне слово позначає головний скарб університету! Alumni! Це вони прославляють та підтримують свій університет протягом життя. Це вони повертаються для того, щоб розділити свої успіхи та надихнутися на нові, а також надихнути на звершення викладачів і студентів, вони підтримують Alma Mater морально, інтелектуально, професійно.

Дмитро Костянтинович – найзнаменитіший випускник нашого навчального закладу. Наша гордість, наша слава. Людина, яку "титували" патріархом української ниви, і хліборобом від Бога, хліборобом з мудрим серцем, Стахановим пшеничних ланів. Найбільшої кількості епітетів не знав жоден аграрій України.

Для університету Дмитро Костянтинович був непересічною людиною. Найзнаменитіший випускник нашого навчального закладу, член Наглядової ради університету, почесний професор ТДАТУ, друг, порадник, безмежно щира, добра і проста людина.

Випускники ТДАТУ, члени Наглядової ради

Д.К. МОТОРНИЙ, В.М. КЮРЧЕВ

*Випускники ТДАТУ: КОВАЛЬОВА О.В., МОТОРНИЙ Д.К.
МІНЬКО С.А., КІСТЕЧОК О.Д.*

Ні одна з важливих подій університету не обходилася без Дмитра Костянтиновича: посвята у студенти, ювілеї університету, зустрічі членів Наглядової ради..

Останній візит його припав на вересень 2017 року – 85- річчя ТДАТУ, де Дмитро Костянтинович був почесним гостем. Не зважаючи на поважний вік, він піднявся на сцену і дуже щиро, душевно привітав усіх з ювілеєм і прочитав свою власну поетичну сповідь:

Я хлеб растил, а дело это свято,

И значней годы прожиты не зря

У гостьовій книзі музею історії університету Дмитро Костянтинович залишив запис, прості й щирі слова:

«Задоволений зустріччю з рідним навчальним закладом. Це зразок для виховання спеціалістів для процвітання нашої неньки України».

Дмитро Костянтинович Моторний прожив довге життя - 90 років і покинув цей світ 30 липня 2018 року.

Він залишиться в пам'яті людей великим хліборобом, справжнім патріотом рідної землі, яка прийняла його у своє віковічне лоно у час, коли був зібраний хліб, останній хліб у його нелегкій, але прекрасній долі...

Коли йдуть з життя такі люди, їх справи та пам'ять про них повинні жити.

Наглядова рада з членами Вченої ради університету

На сцені ТДАТУ. Вітання ДМИТРА МОТОРНОГО з нагоди 85-річчя університету. Вересень, 2017 рік

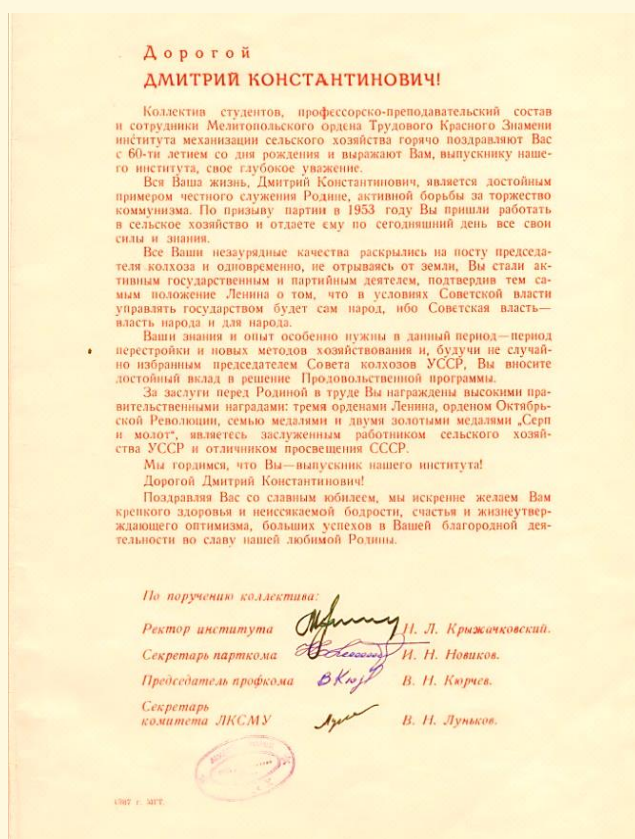
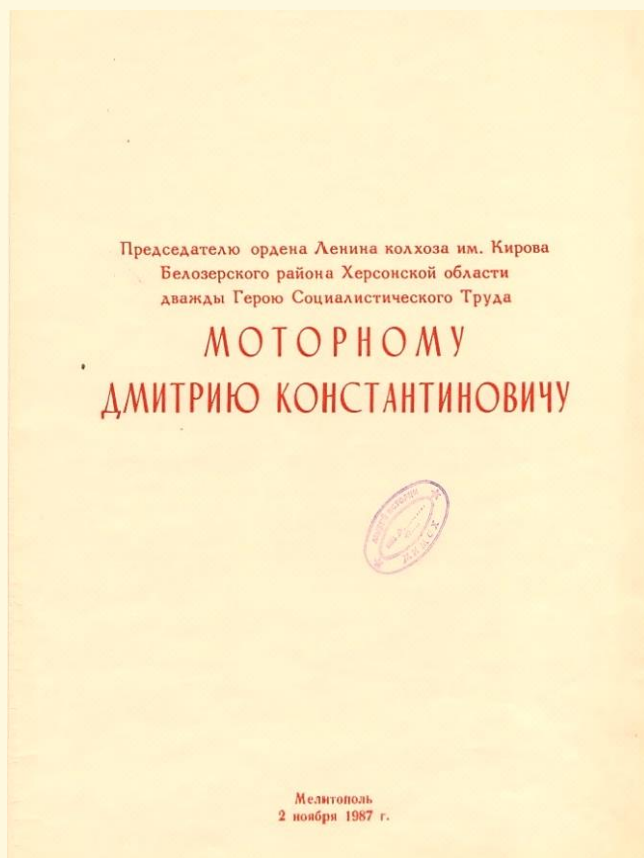

КЮРЧЕВ В.М., МОТОРНИЙ Д.К.

ДМИТРО МОТОРНИЙ зі студентами ТДАТУ

Архівні фото та документи ТДАТУ

З його ім'я носить наш університет

**7 ЛЮТОГО 2019 РОКУ ТДАТУ ПРИСВОЄНО
ІМ'Я ВИДАТНОГО АГРАРІЯ, ГЕРОЯ УКРАЇНИ
ДМИТРА МОТОРНОГО**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

07 02 20 19 р.

м. Київ

№ 149

Про присвоєння імені
Таврійському державному
агротехнологічному університету

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 8 Закону України «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій», враховуючи клопотання Таврійського державного агротехнологічного університету від 11.01.2019 № 01/1-39 та витяг з протоколу № 1 конференції трудового колективу Таврійського державного агротехнологічного університету від 29 серпня 2018 року,

НАКАЗУЮ:

1. Прийняти пропозицію Таврійського державного агротехнологічного університету про присвоєння Таврійському державному агротехнологічному університету імені Дмитра Моторного і надалі іменувати його Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного (далі – Університет).

2. Ректорові Університету Кюрчеву В. М. вчинити дії, передбачені законодавством, щодо присвоєння імені закладу вищої освіти.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Рашкевича Ю. М.

Міністр

Л. М. Гриневич

3 оригіналом
згідно

СТИПЕНДІЯ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

У Таврійському державному агро-технологічному університеті з лютого 2019 року призначена стипендія імені Д.К. Моторного.

Вона буде виплачуватися студентам старших курсів механіко-технологічного факультету спеціальності «Агроінженерія» за високі показники у навчанні та науково-технічній творчості. Таке рішення було прийняте на засіданні вченої ради університету наприкінці січня.

Дмитро Костянтинович був випускником факультету механізації сільськогосподарства, тому стипендія на його честь буде призначатися майбутнім агроінженерам.

Першим стипендіатом ім. Дмитра Моторного став студент 4-го курсу Олександр Тисленко. Олександр вступив до ТДАТУ після закінчення Ногайського коледжу.

На думку декана механіко-технологічного факультету С.В. Кюрчева, Олександр був обраний не випадково, адже він навчається на відмінно, бере активну участь у студентських конференціях та у суспільному житті факультету.

Крім того, Олександр Тисленко вийшов у фінал Всеукраїнського освітнього проекту «Агро-2019», за що був нагороджений почесною грамотою.

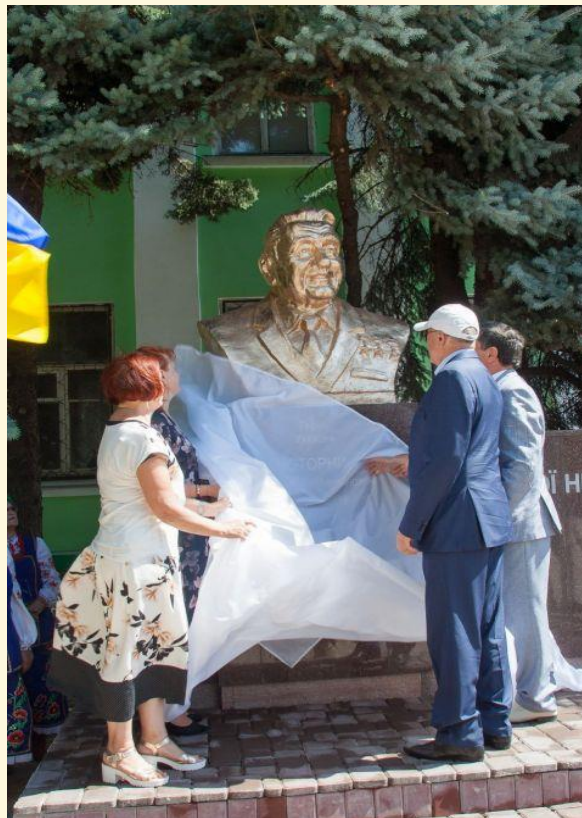
Перший стипендіат ім. Дмитра Моторного, студент 4-го курсу Олександр Тисленко

ПАМ'ЯТЬ ПРО ДМИТРА МОТОРНОГО ТЕПЕР БУДЕ ЖИТИ ВІЧНО

21 червня 2019 року у Таврійському державному агротехнологічному університеті відбулися урочистості з нагоди відкриття бюста Герою України Д.К. Моторному. Ця подія приурочена з нагоди присвоєння університету імені Дмитра Костянтиновича Моторного.

Відкриття пам'ятника відбулося на площі Слави, де зібралося багато поважних гостей. Це – аграрії – Герої України, керівники обласної та районних адміністрацій, представники міської влади, керівники аграрних підприємств, члени Наглядової ради ТДАТУ, родина Дмитра Костянтиновича Моторного, випускники навчального закладу.

Право відкрити бюст Дмитру Моторному було надано ректору ТДАТУ Володимирі Миколайовичу Кюрчеву, донькам Дмитра Костянтиновича – Тамарі Дмитрівні, Ользі Дмитрівні та директору агрофірми «Маяк», Герою України Миколі Семеновичу Васильченко.

Відкриття бюста Д.К. Моторному у ТДАТУ

«Хліб і пісня – символи життя», – так вважав Дмитро Моторний. Саме він понад 20 років тому заснував у рідній Чорнобаївці конкурс хорового виконавства «Чорнобаївський заспів».

На згадку про себе Дмитро Костянтинович залишив своєрідну хліборобську молитву – пісню «Покохайте поле», яка прозвучала у виконанні народного хорового колективу «Криниченька» та ансамблю народних інструментів «Музичні перебори» Чернігівського селищного палацу культури.

Продовжились урочистості у конференц-залі, де усім гостям наукова бібліотека запропонувала переглянути мультимедійну презентацію-посвяту «Корифей аграрної галузі».

Документальні кадри, сімейна хроніка, архівні фото та документи показали усю велич постаті Дмитра Моторного – хлібороба від Бога.

Про Батька

Донька Дмитра Моторного - Ольга Дмитрівна Костікова

«В нього дуже гарне було почуття гумору, він був настільки різнобічною людиною, таких людей дуже-дуже мало. І в сім'ї, і на роботі.

Звичайно, коли людина займає таку посаду, є і невдоволені, комусь керівник подобається, комусь не подобається, але взагалі, я кажу, він не був «самодуром» на роботі. Він сам працював і вимагав від людей, щоб було так, як це потрібно».

«Епохи змінюються, лад змінюється, але у тата установки були незмінними: любов до сім'ї, любов до Батьківщини і любов до віри. Він ніколи цього не виставляв напоказ, не бив себе в груди, що він такий патріот, це все у нього було в душі. Це все настільки гармонійно з ним жило, що не потрібно було про це розповідати».

Саме тут навчалися Герої...

*Дмитро Моторний – видатний український аграрій,
Герой України, двічі Герой Соціалістичної Праці,
випускник ТДАТУ*

Ім'я Дмитра Моторного ще за його життя було дуже відомим, особливо серед аграріїв України.

Аграрний лідер, корифей аграрної галузі, хлібороб від Бога і ще багатьох епітетів був удостоєний Дмитро Костянтинович.

Організатор, натхненник, новатор, людина-епоха... – легендарна особистість.

Дмитро Моторний – людина, яка досягла успіху, слави виключно завдяки своїй праці і завзятості. Він пройшов шлях від головного інженера до голови потужного аграрного підприємства.

«На віку, як на довгій ниві...»,

– так влучно українське прислів'я характеризує життя людини, життя Дмитра Моторного було довгим і красивим, як нива.

Дмитро
Костянтинович
Моторний

Список літератури,
електронних ресурсів
та відеоматеріалів

*Я в поле хлеб растил и как дитя лелеял
Труд хлебопашца – вот мой идеал
Д. К. Моторний*

1. **Анісімов Ю.** Легенди Херсонщини – Дмитру Моторному 90 років / Ю. Анісімов. – Режим доступу: <http://tviyplus.com.ua/Novini/Legendi-Hersonschini-dmitru-motornomu-90-rokiv>.
2. **Анісімов Ю.** Людина-символ аграрної Херсонщини готується зустріти свій ювілей / Ю. Анісімов: – Режим доступу: <http://favoritekherson.co/2017/10/29/simvol-agrarnoyi-hersonschini-gotuyetsya-zustrti-svy-yuvley/>.
3. **Братан М. І.** Слово про ювіляра : [вірш] / М. І. Братан // Молодь Херсонщини. – 2007. – № 6. – С. 1.
4. **Герой** України – Моторний Дмитро Костянтинович. – Режим доступу: <https://sites.gool.com/site/agrarnijsouzukraieni/pres-sluzba/novini-1/novini-asu/uvileigerouukraienitadvicigerousocialisticoiepraci-motornomod-mitrukostantinovicu-85-t/geroj-ukraieni-motornij-dmitro-kostantinovic>.
5. **Голобородько В. К.** Хлібною нивою пишаюсь: нарис про Д. К. Моторного / В. К. Голобородько. – Сімферополь: Таврія, 1985. – 31 с.
6. **Горобець О.** Тричі Герой - за хліб...: пам'яті лідера селянських мас / О. Горобець. – Режим доступу: <http://horobetsolexandr.patrioty.org.ua/blogs/trychi-heroi--za-khlib-za-salo-za-kovbasu-241110.html>.
7. **Горобець О.** Віражі долі Людини-епохи Дмитра Моторного / О. Горобець. – Режим доступу: <https://blog.liga.net/user/ogorobets/article/30678>
8. **Дмитро Моторний:** «Все краще – дітям» не на словах. - Режим доступу: <http://kherson-news.info/interview/dmitro-motornii-vse-krashe-ditiam-ne-na-slovah/>
9. **Дмитрий** Моторный. – Режим доступа: <https://latifundist.com/dosye/motornyj-dmitrij-konstantinovich>.

10. **Дмитро** Моторний // Україна аграрна-2010. – Режим доступу: <https://who-is-who.ua/main/page/agrar2010/24/462>.
11. **Дмитро** Моторний - Герой України. – Режим доступу: // <https://who-is-who.ua/main/page/faceukr2011/188/545>.
12. **Дмитро** Моторний: патріарх української землі. – Режим доступу: http://libtsaa.blogspot.com/2018/09/blog-post_20.html.
13. **Дмитро** Костянтинович Моторний. Двічі Герой Соціалістичної Праці. Герой України. – Режим доступу: <http://ukrainians.zbir.info/2016/02/dmitro-kostyantynovich-motorniy/>.
14. **Житков А.** Зірковий місяць листопад / А. Житков. – Режим доступу: <http://www.agroprofi.com.ua/home/631.html>.
15. **Жуков А.** Моторный и колхоз сохранил, и народ накормил / А. Жуков. – Режим доступа: <https://kp.ua/167/293282-motorny-i-kolkhoz-sokhranyl-i-narod-nakormyl>.
16. **З думою** про людей: Моторний Дмитро Костянтинович: до 85 річчя, буклет. – [Херсон]: ГРЕЙДС, [2012]. – 16 с.: фото.
17. **Завжди** пам'ятатимемо. – Режим доступу: <http://www.silskivisti.kiev.ua/19606/print.php?n=39681>.
18. **Квітка Г.** Дмитру Моторному, який покохав поле, – 80 / Г. Квітка // Голос України. – 2007. – 2 листопада. – С. 8.
19. **Ковалів О.** Вершина Розуму і Слави.../ О. Ковалів. – Режим доступу: https://www.kovaliv.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=182:2012-02-26-09-57-43&catid=53:2009-05-12-21-55-25&Itemid=78
20. **Колоски** і куполи: навіть немилосердна спека не спопелила хліборобських надій // Голос України.- 2010, 21 вересня. - Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/128913>.
21. **Кюрчев В. М.** Керівник з великої літери / В. М. Кюрчев // Наука і методика: зб. наук.-метод. праць / НМЦ аграрної освіти. - К., 2008. - Вип. 13. - С. 186-188.

22. **Легенда** Херсонщини: к 90-летию со дня рождения Д. К. Моторного. – Режим доступа: <http://khersonci.com.ua/top-news/25879-legenda-khersonshchiny-k-90-letiyu-so-dnya-rozhdeniya-d-k-motornogo.html>.
23. **Мельничук Д.** Тільки та людина щаслива, котра живе й працює для інших / Д. Мельничук // Голос України. - 2017. - 2 листопада. - С. 13.
24. **Моторний Д.** «Коли б я був царем, то жив би краще за царя» / Інтерв'ю записав Є. Бруслиновський. – Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobici/dmitro-motorniy-koli-b-ya-buv-carem-zhiv-bi-krashche-za-carya>.
25. **Моторний Д.** У житті треба бути не над людьми, а поряд із ними» // Зірки першої величини. Агропромисловий комплекс. – К., 2010. – С. 262-269.
26. **Моторний Д.** Я супернесучасна людина» // Україна молода. – 2011. – Вип. 154-155. – Режим доступу: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/1938/169/68921/>.
27. Дмитро **Моторний**: [до 90 річчя, буклет]. – [Херсон], [2017]. – 20 с.: фото.
28. **Моторный Д. К.** «Без села нет будущего страны» / Интервью записала М. Степная. – Режим доступа: <https://khersonline.net/novosti/politika/6942-dmitriy-motorny-bez-sela-net-buduschego-strany.html>.
29. **Моторний Д. К.** «Добрий слід залишу на землі...»: Інтерв'ю записали А. Жупина, В. Піддубняк // Новий день. – 2012. – 1 листопада. – С. 12-13.: фот.
30. **Моторний Д. К.** Ми й нині живемо при комунізмі.. / Д. К. Моторний // Пропозиція. – 2008. – 5 червня. – Режим доступу: <https://propozitsiya.com/mi-y-nini-zhivemo-pri-komunizmi>.
31. **Моторний Д. К.** Нам силу дав жовтень / Д. К. Моторний . – К.: Урожай, 1987. – 176 с.
32. **Моторний Д. К.** Про себе і не тільки: 80 років / Д. К. Моторний. – [Херсон], [2007]. – 16 с.: фото.
33. **Моторный Д. К.** Работай, колхозная демократия / Д. К. Моторний, С. И. Лузган. – К.: Урожай, 1988. – 117 с.

34. **Моторний Д. К.** «Усього було. На віку, як на довгій ниві» / Інтерв'ю записав Б. Даценко. – Режим доступу: <http://www.ukrinform.ua/rubric-politics/103451-dmitru-motornomu-usogo-bulo-na-vkuyak-na-dovgy-niv-80032/html>.
35. **Моторний Д. К.** «Хоч би що ми робили, а землю не обдуримо» / Інтерв'ю записала Є. Руженцева // Агропрофі. – 2007. – № 9. – С. 9.
36. **Моторний Дмитро Костянтинович.** – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Моторний_Дмитро_Костянтинович.
37. **Моторний Дмитро Костянтинович.** – Режим доступу: <http://naas.gov.ua/content/akadem/1860/>
38. **Моторний Дмитро Костянтинович** // *Видатні постаті Херсонщини: період з 1917 по 1991рр.* – Режим доступу: <http://krai.lib.kherson.ua/m1-peopl-2.htm>.
39. **Моторний Дмитро Костянтинович** // Випускники МІМСГ-ТДАТА-ТДАТУ. Історії успіху : виробничники та підприємці: інформ. буклет / Таврійський державний агротехнологічний ун-т; наукова бібліотека; укладач С. В. Вовченко. – Мелітополь, 2017. – С. 4-5.
40. **Моторний Дмитро Костянтинович** // Герої України. – Режим доступу: <http://ukrgeroes.narod.ru/MotornyDK.html>.
41. **Моторний Дмитро Костянтинович** // *Знаменні і пам'ятні дати Херсонщини на 2007 рік : бібліогр. покажч.* – Херсон, 2006. – С. 77-82.
42. **Моторний Дмитро Костянтинович** // Таврійський державний агротехнологічний університет: [до 80-річчя заснування] / ред. рада: В. М. Кюрчев [та ін.]. – [Запоріжжя], [2012]. – С. 198-199.
43. **Моторний Дмитро Костянтинович** // *Шляхами мудрості: патріархи вітчизняної аграрної науки / НААН України, ННСГБ.* – К. : Аграрна наука, 2015. – С. 74- 78.
44. **Моторний Дмитро Костянтинович** (Почесний член НААН України). – Режим доступу: // <http://naas.gov.ua/content/academ/1860/>.
45. **Моторний Дмитро Костянтинович** (02.11.1927 – 30.07.2018) // Герої України. – Режим доступу: <http://www.ukrgeroes.com.ua/MotornyDK.html>.

46. **Моторный** Дмитрий Константинович // Герои страны. – Режим доступа: http://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=12142.
47. **Моторный** Дмитрий Константинович. – Режим доступа: <https://ru.wikipedia.org/wiki/>.
48. **Моторный** Дмитрий Константинович // Элита Херсонской области: биографический справочник. – Херсон, 2009. – С. 394.
49. **Нечипоренко М.** Дмитро Моторний: до 80-річчя від дня народження / М. Нечипоренко // Сільські вісті. – 2007. – 6 листоп. – С. 1.
50. **Питишкина Н.** Дмитрий Моторный - патриарх украинского села / Н. Питишкина. – Режим доступу: <https://www.mv.org.ua/news/194799-dmitrii-motornyi-patriarh-ukrainskogo-sela.html#comm4>.
51. **Піддубняк В.** Автор гімну - тричі Герой / В. Піддубняк // Новий день. – Режим доступу: <http://artkavun.kherson.ua/avtor-gimnu---trichi-geroy.htm>
52. **Піддубняк В. Г.** Владний над літами / В. Г. Піддубняк // Новий день. – 2007. – 8 листоп. – С. 7.
53. **Піддубняк В. Г.** Золота осінь патріарха / В. Г. Піддубняк // Новий день. – 2007. – 1 листоп. – С. 5.
54. **Піддубняк В.** Люди співатимуть – нива родитиме / П. Піддубняк // Сільські вісті. – 2017. – 27 червня. – Режим доступу: <http://www.silskivisti.kiev.ua/19494/print.php?n=35946>.
55. **Піддубняк В.** Над Чорнобаївкою і небо співало / В. Піддубняк // Новий день. – 2016. – 22 черв. (№26). – С. 16.
56. **Приватно** - орендний кооператив «Зоря». Д. Моторний. – Режим доступу: <https://who-is-who.ua/main/page/indagrim2007/208/248>.
57. **Про відзначення** державними нагородами України працівників агропромислового комплексу : Указ Президента України від 15 листопада 2012 року № 636/2012. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/636/2012>.

58. **Про нагородження** відзнакою Президента України "Орден князя Ярослава Мудрого": Указ Президента України від 27 жовтня 1997 року № 1189/97. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1189/97>.
59. **Про присвоєння** звання Герой України: У к а з Президента України від 2 лис-топада 2002 р. № 972/2002 // Урядовий кур'єр. – 2002. – 5 листопада. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/972/2002/print>.
60. **Саклакова М.** Керівник з великої літери / М. Саклакова // Агротаврія. – 2007. – № 12. – 7.
61. **Свирида Н.** Закоханий у пісню солов'їну і поле променисто-золоте / Н. Свирида // Придніпровська зірка. – 2012. – 2 листопада.
62. **Свирида Н.** Мудрості стаж золотий / Н. Свирида // Придніпровська зірка. – 2013. – 8 лютого.
63. **Солдатский А.** Всеукраїнському аграрному старосте – 90! / А. Солдатский. – Режим доступу: <http://www.slovo.odessa.ua/news/23475-vseukrainskomu-agrarnomu-staroste-90.html#ixzz5UMzuoEIQ>.
64. **Стипендію** імені Дмитра Моторного отримав студент 4-го курсу ТДАТУ Олександр Тисленко. – Режим доступу: <http://www.agroosvita.com/node/13468>.
65. **Таврійський** державний агротехнологічний університет тепер носить ім'я Дмитра Моторного // Агротаврія. – 2019. – № 2. – С. 1-2.
66. **Таврійський** край славиться хліборобами // Золота Фортуна: міжнародний журнал. – 2001. – Травень-грудень. – С. 792.
67. **Таврическому** государственному агротехнологическому университету присвоено имя Дмитрия Моторного // Главная газета Мелитополя. – 2019. – № 7. – С. 10.
68. **Таврическому** государственному агротехнологическому университету присвоено имя Дмитрия Моторного // Мелитопольские ведомости. – 2019. – № 7. – С. 14.
69. **Херсонская** область. 70 лет пути / В. Терек . – Геническ: Квадро, [2014]. – 175 с.: ил.

70. **Херсонщина аграрна** / авт.-упоряд. Ю. Пащенко, О. Алеферко; ред. О. Алеферко. – Херсон: Наддніпряночка, 2010. – 247, [10] с.: іл.
71. **«Чорнобаївський заспів»** - свято щирих українських сердець. – Режим доступу: <https://a7d.com.ua/weekend/425-chornobavskijj zaspv svjato shhirikh ukranskikh serdec.html>.
72. **Шелкопляс Т.** Пісня життя Дмитра Моторного // Агропрофі. – 2018. – 11 серпня. – Режим доступу: <http://agroprofi.com.ua/statti/1645-pisnya-zhyttya-dmytra-motornoho>.
73. **Шелкопляс Т.** Ювілей хлібороба. Дмитру Моторному – 90! / Т. Шелкопляс // Агропрофі. – 2017. – 4 листопада. – Режим доступу: <http://www.agroprofi.com.ua/statti/1551-yuvilei-hliboroba-dmitru-motornomu-90>.
74. **Шершень О.** Патріарх українського поля / О. Шершень // Рідний край. – 2016. – 3 червня. – С. 3.

Відеоматеріали

75. **Відверто. Дмитро Моторний** (1 частина). – Електрон. відео дані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=EQpZbt7T7Ck>.
76. **Відверто. Дмитро Моторний** (2 частина). – Електрон. відео дані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=WkSc-S0SRmQ>.
77. **Дмитрий Моторный о юбилее ТГАТУ** (Мелитополь). – Електрон. Відео дані. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=XjPcs6V_gtg.
78. **Дмитру Костянтиновичу Моторному – 90!** – Електрон. Відео дані. - <https://www.facebook.com/watch/?v=1270272213076938>.
79. **Пам'яті Дмитра Моторного.** – Електрон. відео дані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=UA6r72Vjm1c>.
80. **Ювілей Дмитра Моторного (90 років).** – Електрон. відео дані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=lgxUjqsGbzQ>.

Видання підготовлено
Таврійським державним агротехнологічним університетом
імені Дмитра Моторного

Упорядники
Макет, комп'ютерна верстка
Мовне коригування

Ольга Білоцька, Світлана Голодова
Ольга Почепня
Ольга Зімонова

Його ім'я носить наш університет: історико-біографічний нарис / ТДАТУ; уклад.:
О.М. Білоцька, С.О. Голодова, О.В. Почепня. – Мелітополь, 2019. – 52 с.

Історико-біографічний нарис – це розповідь про легендарну постать, життєвий шлях, становлення як особистості та трудові здобутки Героя України Дмитра Костянтиновича Моторного, ім'я якого носить наш університет. Це спроба донести до широкого загалу безцінний життєвий досвід людини, який вже став національним надбанням.

Наше видання – для широкого кола читачів, а також для викладачів та студентів закладів вищої освіти аграрного спрямування.

